

Abatacept

Lyfjagjöf vegna gigtarsjúkdóms

Abatacept er í flokki líftæknilyfja sem draga nafn sitt af framleiðsluaðferð lyfsins, það er að lyfið er framleitt í lifandi frumum. Lyfið er notað við bólgugigtarsjúkdómum eins og iktsýki/liðagigt og sóragigt.

Hvernig virkar abatacept?

Við liðagigt eða sóragigt verður truflun á ónæmiskerfinu, þannig að það fer að valda skaða eða skemmdum í liðum. Það eru meðal annars svokallaðar T-frumur ónæmiskerfisins sem valda þessari brenglun. Abatacept hamlar virkni þessara frumna.

Það er einstaklingsbundið hversu fljótt árangur kemur fram. Sumir finna fyrir áhrifum strax eftir fyrstu gjöf meðan aðrir þurfa lengri tíma. Búast má við að full virkni lyfsins sé komin fram í síðasta lagi 4-6 mánuðum eftir að meðferð er hafin.

Hversu lengi er lyfið gefið?

Ef meðferðin skilar ekki árangri innan 4–6 mánaða þarf að endurskoða hana. Ef vel gengur má reikna með að meðferðinni verði haldið áfram til lengri tíma.

Undirbúningur fyrir meðferðina

Áður en meðferðin hefst þarf ákveðinn undirbúning:

- Blóðsýni
- Lungnamynd
- Berklapróf
- Yfirfara bólusetningar

Rannsóknirnar eru gerðar til að útiloka duldar sýkingar eins og berkla eða lifrarsjúkdóma þar sem þessir sjúkdómar geta versnað eða vaknað upp við meðferðina.

Tímabókanir

Ritari hefur samband til að bóka fyrstu tímana en síðan er nýr tími bókaður við hverja komu. Mikilvægt er að láta vita tímanlega ef þú getur ekki notað bókaðan tíma.

Ekki mæta í meðferð meðan á veikindum eða sýklalyfjagjöf stendur. Hafðu þá samband við deildina til að fá nýjan tíma.

Undirbúningur fyrir lyfjagjöf

Mælt er með að hafa borðað og tekið lyfin þín áður en komið er í lyfjagjöfina. Einnig er gott að hafa með sér smá nesti og teppi.

Hvernig fer meðferðin fram?

Lyfjagjöfin fer fram á göngudeild innkirtla- og gigtarsjúkdóma á Eiríksgötu 5 á fyrstu hæð, eða á sjúkrastofnun í heimahéraði.

Hjúkrunarfræðingur gefur lyfið í bláæð um æðalegg. Innrennsli er gefið á rúmri einni klukkustund. Meðferðin byrjar á fjögurra vikna hleðslutíma en á þeim tíma er lyfið gefið þrisvar sinnum.

1. lyfjagjöf	2. lyfjagjöf	3. lyfjagjöf
Vika 0	Tveimur vikum eftir 1. lyfjagjöf	Fjórum vikum eftir 1. lyfjagjöf

Eftir það líða 4 vikur á milli gjafa.

Hjúkrunarfræðingur og sjúkraliði fylgjast með líðan þinni meðan á lyfjagjöf stendur og mæla blóðþrýsting og puls til að tryggja öryggi þitt. Þú ættir ekki að finna fyrir neinum verulegum óþægindum eftir lyfjagjöfina og óhætt er að keyra bíl strax að henni lokinni.

Aukaverkanir

Flestir þola Abatacept meðferðina án umtalsverðra aukaverkana. Sumir finna þó fyrir þreytu og flensulíkum einkennum daginn sem þeir fá lyfið.

Algengar aukaverkanir eru sýkingar í öndunarvegi, herpes sýkingar, þvagfærasýking, höfuðverkur og ógleði. Lyfið getur valdið hækkun á blóðþrýstingi, truflun á lifrarprófum og fækkun hvítra blóðkorna.

Ónæmisbælandi lyf geta aukið hættuna á illkynja sjúkdómum. Mælt er með að forðast beint sólarljós og nota góða sólarvörn utandyra.

Til athugunar

Mikilvægt er að fylgja þeirri skimun sem almennt er mælt með svo sem myndatöku af brjóstum, leghálsstroki, ristilspeglun og reglulegri blettaskoðun hjá húðlækni.

Í fylgiseðli lyfsins og í sérlyfjaskrá eru yfirgripsmiklar upplýsingar um þær aukaverkanir sem hafa verið skráðar um lyfið.

Ofnæmisviðbrögð

Ofnæmisviðbrögð

Alvarleg ofnæmisviðbrögð eru mjög sjaldgæf en ef eitt af eftirfarandi einkennum kemur fram þarftu strax að leita læknishjálpar:

- Öndunar- eða kyngingareriðleikar
- Proti í andliti, tungu, vörum eða hálsi
- Sundl eða svimi sem getur verið vegna lágs blóðþrýstings
- Verulegur kláði í húð ásamt rauðum útbrotum.

Í neyðartilfellum er hringt í 112

Eftirfylgd

Mikilvægt er að eiga ávallt bókaðan tíma hjá þínum gigtarlækni til að hægt sé að meta árangur og öryggi lyfjagjafar. Lyfið er leyfisskyt og gigtarlæknir þarf að sækja reglulega um leyfi fyrir meðferðinni til lyfjanefndar, yfirleitt fyrst eftir sex mánuði og svo árlega.

Akstur

Abatacept hefur ekki áhrif á hæfni til aksturs.

Skurðaðgerðir

Mikilvægt er að láta gigtarlækni eða hjúkrunarfræðing á göngudeild vita ef fyrirhuguð er skurðaðgerð eða inngríp hjá tannlækni. Einnig við húðflúr og speglanir. Best er að skipuleggja aðgerð fjórum vikum eftir síðustu gjöf. Gjöf lyfsins má hefjast um 1-2 vikum eftir aðgerð. Skurðsár þarf að vera gróíð, saumar fjarlægðir og engin merki um sýkingu. Eftir það heldur meðferðin áfram eins og frá var horfið.

Til athugunar

Segðu frá því að þú sért á meðferð með abatacept við komu til lækna, tannlækna, á bráðamóttöku eða við innlögn á sjúkrahús.

Bólusetningar

Ráðlagt er að allir sem eru á meðferð með abatacept fari árlega í bólusetningu vegna influensu og ráðlagt er að fá bólusetningu við lungnabólgu áður en meðferð er hafin í samráði við gigtarlækni. Mælt er með að tímasetja bólusetningu þannig að hún sé mitt á milli lyfjagjafa.

Þeir sem eru á líftæknilyfjum mega ekki fá ákveðnar tegundir bóluafna, svokölluð lifandi bóluafni. Hægt er að fá upplýsingar um tegundir bóluafnis hjá lækni eða hjúkrunarfræðingi á göngudeildinni eða á heilsugæslu.

Ráðleggingar embættis landlæknis um COVID bólusetningar eru á vefslóðinni:

<https://island.is/bolusetning-covid19>

Abatacept og önnur lyf

Abatacept þolist yfirleitt vel með öðrum lyfjum. Óhætt er að taka verkjalyf eins og ibuprofen og paracetamol.

Meðganga og brjóstgjöf

Abatacept á ekki að nota á meðgöngu eða meðan á brjóstgjöf stendur. Mælt er með að þungun verði ekki fyrir en 14 vikum eftir stöðvun lyfsins. Ráðlagt er að ræða fyrirhugaðar barneignir við gigtarlækni með tilliti til lyfjagjafa og virkni sjúkdóms. Mikilvægt er að láta þinn meðferðarlækni vita ef þú uppgötvar þungun.

Ferðalög

Þegar ferðast er erlendis er ráðlagt að hafa meðferðis Evrópska sjúkratryggingakortið. Sótt er um það á sjukra.is.

Frekari spurningar

Ef þú ert í einhverjum vafa eða þig vantar frekari upplýsingar er velkomið að hafa samband við hjúkrunarfræðing á göngudeild eða leggja skilaboð fyrir gigtarlækni.

Hafðu samband við göngudeild eða heilsugæslustöð ef eftirfarandi hættumerki koma fram:

- Breyting á þvaglátum svo sem ef þau eru tíð, sárt er að pissa eða þvagið er gruggugt og illa lyktandi.
- Hósti, uppgangur eða þynsli fyrir brjósti.
- Líkamshiti er hærri en 38,2°C.
- Breytingar verða á fæðingarblettum á húð eða nýir koma fram.
- Roði, verkir og bólga í húð.

Í neyðartilfellum er hringt í 112

Símanúmer

Göngudeild innkirtla- og gigtarsjúkdóma er opin virka daga klukkan 08:00-15:00.

Skiptiborð Landspítala gefur samband við deildina, sími 543 1000.

Gagnlegar upplýsingar og vefsíður

Upplýsingar um aukaverkanir og virkni lyfsins er að finna á fylgiseðli þess.

Upplýsingar á vef dönsku gigtarsamtakanna: <https://danskreumatologi.dk/laegemidler/>

Dag og göngudeild innkirtla- og gigtarsjúkdóma: <https://www.landspitali.is/sjuklingar-adstandendur/deildir-og-thjonusta/gongudeild-gigtar-og-sjalfsofnaemis/>